

URSZULA ŻEGLEN

FILOZOFIA POLITYKI

IV SPOTKANIA KAZIMIERSKIE

Od 31 marca do 3 kwietnia 1992 roku w Domu Pracy Twórczej KUL odbywała się czwarta polsko-brytyjska konferencja filozoficzna zorganizowana przez Katedrę Metodologii Nauk KUL. Zorganizowanie konferencji możliwe było dzięki finansowemu poparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz British Council. W konferencji uczestniczyli studenci i młodszy pracownicy naukowcy KUL (11 osób) oraz Uniwersytetu St. Andrews w Szkocji (7 osób). Tematem tegorocznych dyskusji była filozofia polityki.

Zaprezentowano 14 wykładów (5 ze strony angielskiej oraz 9 ze strony polskiej). Dowiodły one niezwyklej aktualności wybranej tematyki, tym bardziej, że podejmowano najczęściej problemy żywo dyskutowane, czy to na Zachodzie, czy w nowej politycznej sytuacji polskiej. Do kwestii takich uczestnicy polscy zaliczyli m. in. problem demokracji, któremu poświęcono jedną z popołudniowych sesji. Wygłoszono wówczas dwa wykłady: demokracja a racjonalność oraz demokracja a wychowanie. Podkreślano rolę wychowania w zabezpieczeniu trwałości instytucji demokratycznych jak i w realizacji samej demokracji; dyskusję polemiczną wzbudził dopiero model wychowania. Polityczna scena polska posłużyła też młodym filozofom KUL za przedmiot analiz w zarysowaniu orientacji politycznych (*Pomiędzy prawicą a lewicą*) i pokazaniu pewnych polskich paradoksów. Występując znów w obronie określonej postawy racjonalnej i posługując się zresztą argumentacją opartą o rachunek prawdopodobieństwa, wskazano na jeszcze jeden paradoks sceny politycznej, tym razem paradoks wyborów. Do aktualnej politycznej sytuacji Polski odwoływano się też w wykładzie na istotny metodologicznie temat prawdy w polityce.

Wśród referatów uczestników polskich znalazły się również tematy dotyczące relacji państwo a społeczeństwo. Dyskutowano kwestię społecznej integracji; iw tym przypadku analizy teoretyczne (odwołujące się do stanowiska F. Hayeka) ilustrowane były przykładami z życia politycznego. W integracji społeczeństw Europy wschodniej dostrzeżono główną rację dokonanych w ostatnich czterech latach zmian politycznych. Zagadnieniom społeczno-politycznym poświęcono też wykład pt. Społeczeństwo obywatelskie a dobrze poinformowany obywatel. Teoretyczną podstawę analiz stanowiły tu poglądy A. Schütza.

Jeden z wykładów dotyczył także zagadnień ekonomiczno-politycznych (*Czym jest kapitalizm?*), a *ścisłej reguły* rynku w ekonomii kapitalistycznej.

Tak jak wykłady uczestników polskich akcentowały częściej zagadnienia metodologiczne, tak wykłady Brytyjczyków podkreślały bardziej kwestie etyczne implikowane przez problemy filozoficzno-polityczne. Szczególnie silnie widać to było w wykładzie na temat prawnego wymuszania moralności, gdzie autorka skoncentrowała się na problemie interwencji. Była to konfrontacja stanowisk filozoficznych z opiniami polityków oraz Deklaracją Praw Narodów Zjednoczonych. Do dyskusji, w której powoływano się na liczne przykłady najbardziej aktualnych wydarzeń polityki światowej włączyli się, uczestniczący w tejże sesji, gościnnie politycy: Ambasador brytyjski dr Michael Llewellyn Smith oraz dyrektor British Council dr Barry Brown.

Aktualne tendencje polityczno-społecznej myśli zachodniej znalazły swe odbicie w wykładach z filozofii środowiska oraz filozofii feministycznej. Pierwszy ukazał też opcję nowej etyki ustanawiającej system norm i wartości chroniących świat przyrody przed skutkami niekontrolowanej cywilizacji prowadzącej do groźby jego apokaliptycznej wizji.

Innego typu problemy etyczne znalazły swe odbicie w prelekcji wykładowcy z St. Andrews Piersa Benna na temat aids. Prelegent poruszył tu problem postaw etycznych kształtowanych na bazie seksualnej moralności (umownie nazwanej konserwatywną czy liberalną).

Wśród wykładów głoszonych przez Brytyjczyków znalazły się i te, które z pozoru dalekie były od problematyki filozoficzno-politycznej, tak jak wykład na temat definicji śmierci. Jeśli jednak problem definicji śmierci rozpatrzy się z istotnym w filozofii moralności problemem eutanazji, a wiadomo jak wiele ostрых kontrowersji budzi on w niektórych współczesnych społeczeństwach zachodnich, to tym samym widać, że w filozofii polityki trudno pominąć tę kwestię milczeniem.

W szerokim wachlarzu tematów poruszonych przez Brytyjczyków znalazł się ulubiony od czasów Hume'a problem cudów. Nie był to już temat z filozofii polityki, ale temat ten stanowił pewne metodologiczne wezwanie dla uczestników z KUL, którzy musieli włożyć немало wysiłku, by znaleźć adekwatną argumentację logiczną dla rozwiązania problemu przedstawionego w innej aparaturze oraz w innej niż tomistyczna, perspektywie badawczej. Być może, że ten właśnie temat zachęcił uczestników konferencji do podjęcia za dwa lata problematyki filozofii religii.

Spotkania w Kazimierzu są, jak zwykle, okazją do konfrontacji wzajemnych stanowisk, poznawania dwu różnych stylów filozofowania oraz żywych wspólnych dyskusji. Konferencji towarzyszy zawsze wspaniała atmosfera, tworzona przez jej młodych uczestników. Spotkania w Kazimierzu mają już też swoją sześćdziesięcioletnią tradycję i są atrakcyjną formą edukacji filozoficznej.